

Saksframlegg

Utvalg	Møtedato	Utvalgssak
Formannskapet	16.01.2018	
Kommunestyret	30.01.2018	

Frosta kommunes grep mot svart økonomi og arbeidslivskriminalitet

Rådmannens forslag til vedtak:

Frosta kommune slutter seg til regionrådet i Værnesregionen sitt vedtak i sak 26/17 den 21.06.17, om 10 strategiske grep for å motvirke svart økonomi og arbeidslivskriminalitet ved anskaffelser i kommuner og fylkeskommuner.

Vedlegg

- 1 Strategiske grep for å hindre svart økonomi og arbeidslivskriminalitet ved anskaffelser i kommune og fylkeskommuner
- 2 Arbeidslivskriminalitet - Et samfunnsproblem - Presentasjon fra Skatteetaten

Saksopplysninger:

Samarbeid mot svart økonomi har utarbeidet 10 gode grep for å hindre svart arbeid og arbeidsmarkeds kriminalitet i offentlige anskaffelser. Det er og utarbeidet seriøsitetsbestemmelser for bygg- og anleggskontrakter. Tiltaket er forankret i regjeringens handlingsplan mot økonomisk kriminalitet.

Kommunene i Norge er nå i ferd med å implementere disse grepene i sine innkjøpsstrategier. I Værnesregionen orienterte Skatt Midt-Norge om arbeidet og de strategiske grep som man anbefaler alle fylkeskommuner, kommuner og også regionsamarbeid å følge.

Saken ble behandlet i regionrådet den 21.06.17, sak 26/17, hvor det ble fattet følgende vedtak:

«Værnesregionen (VR) vedtar følgende 10 strategiske grep for å motvirke svart økonomi og arbeidslivskriminalitet ved anskaffelser i kommuner og fylkeskommuner.

1. *Værnesregionen tar et klart standpunkt til at det ikke skal være svart økonomi eller arbeidslivskriminalitet i regionens anskaffelser. VR skal hindre at useriøse og kriminelle aktører får tilgang til kontrakter i regionen. Alle avdekkede tilfeller av svart økonomi og arbeidslivskriminalitet skal rapporteres til kontrollmyndighetene/politiet.*
 2. *Værnesregionen skal rette innsatsen der risikoen er størst og gjennomføre konkrete risikovurderinger i forhold til ulike bransjer. Bygg- og anleggsbransjen er likevel en risikobrandsje som må være i fokus i alle kommunene i VR.*
 3. *Værnesregionen skal gå konkret til verks for å sikre regionen mot svart økonomi og arbeidslivskriminalitet blant annet ved å kreve:*
 - a) *Ordne lønns- og arbeidsvilkår.*
 - b) *At registrering, oppgavelevering og betaling av skatter og avgifter er i orden.*
 - c) *At tilstrekkelig fagkunnskap er på plass.*
 - d) *At det er lett og oversiktlig å vite hvem vi handler med, hvem som jobber for oss og hvem vi betaler til*
- For å oppnå det beste forholdet mellom pris og kvalitet må det legges til rette for å vurdere kriterier som sosiale hensyn, kvalitet, innovasjon, miljø, livsløpskostnader, pris m.m. ved tildeling av kontrakter. Hefte med "10 strategiske grep for å hindre svart økonomi og arbeidslivskriminalitet ved anskaffelser i kommuner og fylkeskommuner" skal legges ved og vises til ved utlysning av anbudskonkurranser og ved inngåelse av kontrakter.*
4. *Værnesregionen vil begrense antall ledd i kontraktskjeden til to ledd under leverandøren og på denne måten gjøre oppfølgingen lettere og mer oversiktlig og samtidig gjøre det vanskeligere å skjule arbeidslivskriminalitet og svart økonomi. Unntak fra dette krever skriftlig samtykke fra kommunen.*
 5. *Værnesregionen stiller krav til fagkunnskap, og ved å stille krav om både faglærte og lærlinger i våre kontrakter, vil VR sikre kvalitet og seriositet både på kort og lang sikt. VR bruker Seriositetsbestemmelsene i bygg- og anleggskontrakter som utgangspunkt for de krav som stilles.*
 6. *Værnesregionen skal vite hvem som arbeider for oss. Alle underentreprenører i hele kontraktskjeden skal derfor være kjent for oss før arbeidet påbegynnes, og alle ansatte skal være navngitte før oppmøte.*
 7. *Værnesregionen skal vite hvem det betales til. VR krever derfor at all betaling skal gå via bank, både til virksomheter og ansatte. VR skal også kunne kontrollere at lønn og annen godtgjørelse faktisk har gått til den personen som har utført arbeidet.*
 8. *Værnesregionen krever innsyn i relevante skatteopplysninger både før kontraktsinngåelse og i hele kontraktsperioden.*
 9. *Værnesregionen gjennomfører kontroller der risikoen er høy gjennom hele kontraktsperioden for å sikre at kontraktens krav blir oppfylt. VR gjennomfører uanmeldte stedlige kontroller hos leverandør/underleverandør og ved lokasjon der tjenesten utføres.*
 10. *Værnesregionen bruker alle tilgjengelige verktøy som finnes for å sikre at de tjenester som regionen kjøper følger de til enhver tid gjeldende regler for et sunt og fremtidsrettet arbeidsliv.*

Værnesregionen oppfordrer alle kommuner i regionsamarbeidet til å foreta likelydende vedtak lokalt i første halvdel av 2017 for å sikre at regionen samlet styrker arbeidet med gode offentlige anskaffelser.»

Det anbefales at likelydende vedtak legges frem for behandling i alle kommuner i regionsamarbeidet i første halvdel av 2017 slik at Værnesregionen både på regionalt og kommunalt nivå fremstår som en tydelig aktør med klare krav til seriøsitet og lovlighet i offentlige anskaffelser.

Vurdering:

Ved å vedta grepene mot svart økonomi og arbeidslivskriminalitet i offentlige innkjøp, vil det være lettere for Værnesregionen å velge seriøse leverandører og hindre at useriøse får tilgang til våre oppdrag. Dette handler bl.a. om at Værnesregionen som oppdragsgiver skal vite hvem som arbeider for oss, kunne sette krav til faglærte og lærlinger, færre kontaktledd, kreve innsyn i relevante skatteopplysninger hos leverandører og underleverandører, samt sikre gjennomføring av kontroller i hele kontraksperioden.

Det tilrås derfor at Værnesregionen og alle kommunene i samarbeidet innarbeider disse 10 strategiske grepene i innkjøpsstrategien, samt å legge til grunn seriøsitetsbestemmelsene for bygg- og anleggskontrakter.

Enkelte av de fagområder som beskrives i det vedlagte heftet er ikke i dag samlet i Værnesregionens innkjøpsavdeling, men det er likevel anbefalt at det tas klare standpunkt som på sikt kan overføres til nye samarbeidsområder i kommunene og regionen som helhet.

Arne Ketil Auran
Rådmann